

ศิริดา นัยพ่องศรี 2554: การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว) สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว ภาควิชาอนุรักษวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภววรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เจียว, Ph.D. 162 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการให้คุณค่าที่มีต่อพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำเขื่อนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 200 คนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยรอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 247 คน ด้วยแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย การทดสอบที การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าสามารถจำแนกการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) คุณค่าด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ 2) คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่น และความหลากหลายทางชีวภาพ 3) คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต 4) คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษา และเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยทั้ง 4 กลุ่มปัจจัย อธิบายค่าความแปรปรวนในกลุ่มตัวอย่างได้ประมาณร้อยละ 57 (Cumulative Percentage of Variance = 56.571) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการทดสอบที พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางบวกมาก คิดเป็นร้อยละ 81.5 และ 93.4 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าด้านต่างๆที่ผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีต่อพื้นที่คุ้มครองกับพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครอง พบว่าการให้คุณค่าทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตอบสนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม และเมื่อทดสอบความมีอิทธิพลต่อกัน พบว่าคุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษาฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองของผู้นำเขื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 16 ($F=9.381$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.16$) ในขณะที่คุณค่าด้านการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 15 ($F=10.220$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.15$)

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Sirada Naipongsri 2011: Valuing Protected Area by Users: A Case Study of Khao Yai National Park. Master of Science (Parks, Recreation, and Tourism), Major Field: Parks, Recreation, and Tourism, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Noppawan Tanakanjana Phongkhieo, Ph.D. 162 pages.

The objectives of this research were to investigate the characteristics of protected area valuing by visitors to Khao Yai National Park and local people associated with the park, behavioral responses toward protected area management of those users and to study about the influence of protected area valuation on behavioral responses toward protected area management. Data were collected through personal interview survey. Two hundred park visitors and 247 local people participated in the survey. The survey data were analyzed using descriptive statistics, factor analysis, t-test, correlation analysis and multiple regression analysis.

Factor analysis found 4 groups of protected area valuation. These included recreational value, natural resource and biodiversity conservation value, environmental service and life support value, and nature and historical learning value. The 4 groups of protected area values accounted for 57% of variance in protected area users. T-test found that the average score of protected area valuation by park visitors and local people were not significantly different. The majority of park visitor and local people had moderate level of behavioral responses toward protected area management with 81.5% and 93.4%, respectively. Correlation analysis found that the 4 groups of protected area values significantly correlated to the behavioral responses of both visitors and local people groups. While multiple regression analyses found different results. Natural resource and biodiversity conservation value and nature and historical learning value significantly influenced the behavioral responses of park visitors and accounted for 16% of variance in the responses ($F= 9.381$; $P\text{-value}= 0.000$; $R^2=0.16$). Nature resource and biodiversity conservation value and environmental service and life support value significantly influenced the behavioral responses of local people and accounted for 15% of variance in the responses ($F= 10.220$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.15$)

Student's signature

Thesis Advisor's signature